

Acht literatuuro opdrachten voor 10 tot 14 jaar

Northgo College/ De Witte School, Noordwijk, maart 2020

Aanleiding en verantwoording

Het Northgo College en De Witte School in Noordwijk hebben met steun van het LerarenOntwikkelFonds (LOF) gezamenlijk een doorlopende leerlijn literatuur ontwikkeld. Vanuit beide scholen zijn de volgende collega's betrokken geweest bij de ontwikkeling: Fleur Braun, Laura Duivenvoorde-Hogervorst, Peter Lindenburg, José Moree, Albert Pouwels en Marco Rietkerk. Tidde Ekens verzorgde de begeleiding en eindredactie.

Doel van de acht opdrachten

De acht literatuuro opdrachten laten zien hoe fictie-onderwijs voor leerlingen van 10 tot 14 jaar anders én in samenhang kan worden vormgegeven. We hebben als docenten basis- en voortgezet onderwijs drie ambities geformuleerd:

- bevordering van motivatie bij leerlingen om anders én meer te lezen
- een samenhangende leerlijn van fictie-onderwijs voor leerlingen van 10 tot 14 jaar
- fictie als vliegwiél om alle taalvaardigheden uitdagend te oefenen en te ontwikkelen

Doelgroep

- leerlingen groep 7 en 8 basisonderwijs
- leerlingen vmbo/havo/vwo/gymnasium leerjaar 1 en 2

Onderwijsdoelen

De fictie- en taaldoelen zijn ontleend aan de volgende bronnen:

- kerndoelen primair onderwijs
- kerndoelen onderbouw en tussendoelen voortgezet onderwijs
- referentiekader taal voor niveau 1F, 2F, 3F en 4F

Daarnaast hebben we ons laten inspireren door de zeven 'grote opdrachten' voor Nederlands in het kader van curriculum.nu. Met name leesmotivatie, een rijk taalaanbod en interactie zijn ingrediënten die in de literatuuro opdrachten prominent aanwezig zijn.

Organisatie en werkwijze van de opdrachten

De acht literatuuro opdrachten demonstreren wat mogelijk is met fictie in de klas. De beschrijving komt overeen met hoe de lessen in Northgo College en De Witte School in de praktijk zijn uitgevoerd. Wij adviseren om eigen keuzes te maken omdat geen school, docent of groep gelijk is. Daarom zijn de lessen in Word aangeleverd zodat naar eigen inzicht deelopdrachten kunnen worden weggelaten of juist toegevoegd.

Evaluatie en beoordeling

Leerlingen weten bij iedere opdracht aan welke criteria de uitvoering moet voldoen. Op een 5-puntsschaal waarden leerlingen hun eigen prestatie en wordt hun prestatie door een andere leerling gewaardeerd. Samen komen ze vervolgens een waardering per criterium overeen.

Bij de meeste opdrachten kunnen leerlingen totaal 35 punten verzamelen (bij zeven criteria). Door het behaalde aantal punten te delen door het totale aantal punten kan een cijfer berekend worden. Zijn er 35 punten te halen en haalt een leerling 26 punten? Dan is het cijfer dus 7,4 (26 gedeeld door 35).

Ook kan er een waardering in onvoldoende / voldoende / goed worden gegeven. Bijvoorbeeld als er totaal 35 punten behaald kunnen worden:

- onvoldoende: < 18 punten
- voldoende: 19 tot en met 25 punten
- goed: 26 tot en met 35 punten

Vragen en opmerkingen

Voor vragen en opmerkingen kunt u contact opnemen met Albert Pouwels, seniordocent Nederlands aan het Northgo College: albert.pouwels@nortgho-college.nl.

Inhoudsopgave

1	Kies vrij, lees vrij	bao 7
2	Maak er een gedicht van	bao 7
3	Ontmoet een beroemde persoon	bao 8
4	Speel een scène uit een boek na	bao 8
5	De boekenkast van het klas	vo1
6	Wat is het verhaal in reality-tv?	vo1/2
7	Welke keuze maakt de hoofdpersoon?	vo 2
8	Kruip in de huid van...	vo 2/3

De opdrachten in het kort

Opdracht 1 Kies vrij, lees vrij Wat vind jij leuk om te lezen? Er is maar één iemand op de wereld die dat weet. En dat ben jijzelf! De komende tijd ga je zoveel mogelijk verschillende verhalen lezen. Je kiest steeds iets anders uit de fictiebakken. Aan het eind kun je uitleggen wat je leuk vindt om te lezen. En welke verhalen je nog wilt gaan lezen.

Opdracht 2 Maak er een gedicht van Je boek is uit en dan? Een formulier invullen? Vertellen wie de hoofdpersonen in je boek zijn? Je mening geven? Laat dat potlood uit je handen vallen en ga aan de slag met iets totaal anders! Je kiest een boek en gaat dit lezen. Daarna versier je een schoenendoos en vul je de doos met acht voorwerpen. Tot slot ga je in een groepje een gedicht schrijven en dit gedicht presenteren aan de klas.

Opdracht 3 Ontmoet een beroemde persoon Heb je er wel eens over nagedacht hoe het is om beroemd te zijn...? Denk je nu: 'Ja, natuurlijk!'. Dan wordt deze opdracht een eitje voor jou. Denk je nu: 'Nee, eigenlijk niet?'. Geen zorgen, ook dan gaat het helemaal goedkomen! Voor deze opdracht kruip jij in de huid van een beroemdheid. Jullie klas verandert in een levend museum, waarin allemaal beroemdheden rondlopen.

Opdracht 4 Speel een scène uit het boek na Je kiest een C-boek en gaat dit lezen. Daarna zetten jullie in een groep de vijf belangrijkste gebeurtenissen uit het boek op een rij. Jullie maken vervolgens een script van één scène. Aan het eind gaan jullie deze ene scène voor de klas spelen.

Opdracht 5 De boekenkast van onze klas De kast in de klas is nog leeg. Doel van deze opdracht is om de kast te vullen met de leukste boeken, tijdschriften, verhalen, gedichten of stripboeken. Je kiest wat een plek in de kast moet krijgen en ook wat juist níet in de kast moet komen.

Opdracht 6 Wat is het verhaal in reality-tv? In boeken, films en series leef je mee met hoofdpersonen die van alles meemaken. Maar je kunt ook in real life met hoofdpersonen meeleven. In deze opdracht kies je een vlog of reality-serie. Je gaat beschrijven wat er gebeurt en wat echt is of in scène is gezet.

Opdracht 7 Welke keuze maakt de hoofdpersoon? Welke keuze maakt de hoofdpersoon en wat vind je zelf van die keuze? In een infographic laat je eerst de keuze van de hoofdpersoon zien, en de gevolgen die dat heeft. In een artikel ga je vervolgens dieper in op de keuze die de hoofdpersoon maakt. Je geeft je mening over de keuze van de hoofdpersoon. Waarmee ben je het eens, waarmee ben je het oneens? Wat zou je zelf hebben gedaan?

Opdracht 8 Kruip in de huid van ... Je kiest een oorlogsboek. Dit boek ga je lezen om zoveel mogelijk over de hoofdpersoon te weten te komen. Hoe heeft de hoofdpersoon de oorlog beleefd? Wat zag, hoorde, rook en voelde hij of zij? Welke gebeurtenissen en gevoelens maakte de hoofdpersoon mee? Op een A3-vel breng je de ervaringen van de hoofdpersoon zo precies mogelijk in beeld. Je kruipt als het ware in de huid van de hoofdpersoon. Alsof je er zelf bij geweest bent.

1 Kies vrij, lees vrij

Kies vrij, lees vrij

Wat vind jij leuk om te lezen? Er is maar één iemand op de wereld die dat weet. En dat ben jijzelf! De komende tijd ga je zoveel mogelijk verschillende verhalen lezen. Je kiest steeds iets anders uit de fictiebakken. Aan het eind kun je uitleggen wat je leuk vindt om te lezen. En welke verhalen je nog wilt gaan lezen.

Wat ga ik oefenen?

- 1 Je kiest zelf een verhaal uit de bak en gaat dit lezen.
- 2 Je gaat ontdekken welke boeken of verhalen jij het leukste vindt om te lezen.
- 3 Je kunt in het kort iets vertellen over jouw leukste verhaal.

Stap

1 Wat kies jij als eerste uit de leesbak?

- een stripverhaal
- een tijdschrift
- een encyclopedie
- gedichten
- een luisterboek
- een prentenboek
- een boek in het Engels, Duits of andere taal
- een film

- een ander boek of verhaal, namelijk _____

Stap

2 Wat is jouw eerste keuze uit de leesbak?

- Schrijf de titel op. _____
- Hoe heet de schrijver of maker? _____
- Welke bladzijden heb je gelezen? *bladzijde* _____ *tot en met bladzijde* _____
- Misschien heb je een luisterboek of film gekozen.
Hoeveel minuten heb je geluisterd of gezien? _____
- Waar ging het over? _____

- Vul in.
Ik vond dit verhaal 0 spannend 0 saai 0 grappig 0 griezelig 0 romantisch 0 onecht
0 heel echt 0 leerzaam 0 iets anders namelijk _____

- Ik ga *wel / niet* meer van dit soort verhalen lezen of kijken, omdat _____

- Ga naar je leerkracht en laat je leeservaring zien.

Datum: _____ Paraaf leerkracht _____

Stap

3

Wat is jouw tweede keuze uit de leesbak?

- Schrijf de titel op. _____

- Hoe heet de schrijver of maker? _____

- Welke bladzijden heb je gelezen? *bladzijde* _____ *tot en met bladzijde* _____

- Misschien heb je een luisterboek of film gekozen.

Hoeveel minuten heb je geluisterd of gezien? _____

- Waar ging het over? _____

- Vul in.

Ik vond dit verhaal 0 spannend 0 saai 0 grappig 0 griezelig 0 romantisch 0 onecht
0 heel echt 0 leerzaam 0 iets anders namelijk _____

- Ik ga *wel / niet* meer van dit soort verhalen lezen of kijken, omdat _____

- Ga naar je leerkracht en laat je leeservaring zien.

Datum: _____ Paraaf leerkracht _____

Stap

4

Wat is jouw derde keuze uit de leesbak?

- Schrijf de titel op. _____

- Hoe heet de schrijver of maker? _____

- Welke bladzijden heb je gelezen? *bladzijde* _____ *tot en met bladzijde* _____

- Misschien heb je een luisterboek of film gekozen.

Hoeveel minuten heb je geluisterd of gezien? _____

- Waar ging het over? _____

- Vul in.
Ik vond dit verhaal 0 spannend 0 saai 0 grappig 0 griezelig 0 romantisch 0 onecht
0 heel echt 0 leerzaam 0 iets anders namelijk _____
- Ik ga *wel / niet* meer van dit soort verhalen lezen of kijken, omdat

- Ga naar je leerkracht en laat je leeservaring zien.
Datum gezien: _____ Paraaf leerkracht _____

Stap

5**Maak een Top 3**

- Je hebt nu drie keer een titel uit de leesbak gekozen. Zet ze in een top 3.

2 _____	1 _____	3 _____
-------------------	-------------------	-------------------

- Maak de zin af.
Ik vind dat iedereen mijn nummer 1 moet gaan kiezen omdat _____

- Maak de zin af.

Stap

6 Kijk terug

- Heb je alle vakjes afgevinkt bij de vorige stappen? Laat dit aan je leerkracht zien. Als je leerkracht ook vindt dat je alles gedaan hebt, ga je verder met deze stap.
- Vul kolom A van de tabel in. Omcirkel een cijfer.
- Vraag je buurman/vrouw om kolom B in te vullen.
- Vul samen een score in bij kolom C.

1 = helemaal oneens 2 = oneens 3 = niet eens / niet oneens 4 = eens 5 = helemaal eens

	A wat vind ik zelf?	B wat vindt de ander?	C wat vinden we samen?
1 Ik heb drie titels uit de leesbak gelezen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
2 Ik heb bij iedere keuze duidelijk uitgelegd waarover het verhaal gaat.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
3 Ik heb bij iedere keuze duidelijk uitgelegd waarom ik zo'n soort verhaal wel of niet vaker zou kiezen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
4 Ik heb een Top 3 gemaakt.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
5 Ik heb goed uitgelegd waarom iemand anders mijn nummer 1 moet gaan kiezen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
6 Ik heb op een tegel in één zin duidelijk gemaakt wat zo leuk is aan verhalen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Totaal			

Stap

7 Klaar? Tijd over?

- Voel je vrij! Kies en lees meer uit de leesbak. Jij weet nu wat je wel of niet leuk vindt. Kies, lees en schrijf op wat je nog meer wilt gaan lezen.

1 _____

2 _____

3 _____

2 Maak er een gedicht van

Maak van een boek een gedicht

Je boek is uit en dan? Een formulier invullen? Vertellen wie de hoofdpersonen in je boek zijn? Je mening geven? Laat dat potlood uit je handen vallen en ga aan de slag met iets totaal anders! Je kiest een boek en gaat dit lezen. Daarna versier je een schoenendoos en vul je de doos met acht voorwerpen. Tot slot ga je in een groepje een gedicht schrijven en dit gedicht presenteren aan de klas.

Wat ga ik oefenen?

- 1 Je laat de inhoud van een boek zien met een schoenendoos met acht voorwerpen.
- 2 Je schrijft samen met anderen een gedicht waarin jullie meeleven met de hoofdpersoon.
- 3 Je presenteert samen met anderen jullie gedicht aan de klas.

Stap

1

Kies een boek

- Maak een groepje van 4 of 5.
- Kies samen hetzelfde boek om te lezen.
- Schrijf de schrijver en de titel de op: _____
- Overleg jullie keuze met de leerkracht.
- Lees het boek.

Tip Zoek online welke boeken er zijn voor 9 tot 12 jaar. Kijk bijvoorbeeld op www.bibliotheek.nl. Kijk welke boeken op school aanwezig zijn.

Stap

2

Maak een schoenendoos

- Verzamel ieder acht voorwerpen die een belangrijke rol spelen in het verhaal.
- Neem ieder een schoenendoos mee en versier deze doos.
- Doe de acht voorwerpen in de doos.

Stap

3

Kies een dichtvorm

- Kies samen een dichtvorm.
- Kijk in het taalboek of vraag je leerkracht welke dichtvormen geschikt kunnen zijn.
- Schrijf jullie dichtvorm op. _____

Tip Zoek je informatie over dichtvormen? Ga dan naar www.wikikids.nl/gedicht.

Stap**4 Vertel over het verhaal**

- Laat jullie schoenendoos aan elkaar zien.
- Vertel aan de hand van de voorwerpen wat de hoofdpersoon meemaakt.
- Luister naar de anderen. Krijg je nu een ander beeld van de hoofdpersoon?
- Schrijf daarna het gedicht van minimaal vijf regels.

Stap**5 Presenteer jullie gedicht**

- Hoe gaan jullie het gedicht voordragen: uit het hoofd of voorlezen? Ga dit oefenen.
- Kunnen jullie ook iets laten zien wat bij het gedicht past?
- Presenteer jullie gedicht aan de klas.

Tip

Bekijk jullie taalboek. Wat staat erin over presenteren?

Stap**6 Kijk en luister**

- Kijk en luister naar alle gedichten.
- Welk gedicht spreekt je het meeste aan? _____
- Welk boek spreek je het meeste aan? _____
- Ga je dit boek wel of niet lezen? _____
- Waarom wel of waarom niet? _____

Stap**7****Kijk terug**

- Vul kolom A van de tabel in.
- Laat kolom B invullen door je buurman/vrouw.
- Bespreek samen wat jullie bij kolom C gaan invullen.
- Vraag je buurman/vrouw welke 3 tops en 1 tip hij/zij heeft voor je schoenendoos.

1 = helemaal oneens 2 = oneens 3 = niet eens / niet oneens 4 = eens 5 = helemaal eens

	A wat vind ik zelf?	B wat vindt de ander?	C wat vinden we samen?
1 Ik heb het boek gelezen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
2 Ik heb een schoenendoos versierd en daarna gevuld met acht voorwerpen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
3 We hebben samen overlegd welk soort gedicht we gaan schrijven.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
4 Ik heb mijn schoenendoos aan mijn groep gepresenteerd.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
5 We hebben samen een gedicht geschreven van meer dan 25 regels.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
6 Het gedicht laat zien wat de hoofdpersoon ervaart.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
7 We hebben het gedicht aan de hele groep gepresenteerd.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Totaal			

Stap**8****Laat zien aan je leerkracht**

Leg je leerkracht in één zin uit wat je geleerd hebt van deze opdracht.

Laat je schoenendoos en dit werkblad zien aan je leerkracht.

Datum gezien: _____ Paraaf leerkracht _____

3 Ontmoet een beroemde persoon

Onze klas wordt een levend museum van beroemdheden

Heb je er wel eens over nagedacht hoe het is om beroemd te zijn...? Denk je nu: 'Ja, natuurlijk!'. Dan wordt deze opdracht een eitje voor jou. Denk je nu: 'Nee, eigenlijk niet?'. Geen zorgen, ook dan gaat het helemaal goedkomen! Voor deze opdracht kruip jij in de huid van een beroemdheid. Jullie klas verandert in een levend museum, waarin allemaal beroemdheden rondlopen.

Wat ga ik oefenen?

- 1 Je verplaatst je in een beroemdheid: hoe hij of zij praat, doet, denkt en voelt.
- 2 Je maakt een mindmap met informatie over jouw beroemdheid.
- 3 Je presenteert jezelf zo echt mogelijk als de beroemdheid.

Stap

1

Kies een interessante beroemde persoon

Kies drie beroemde personen die jij interessant vindt. Dat kan een zanger(es) zijn, een vlogger of een acteur. Maar het kunnen ook Napoleon of Barbie zijn. Je kunt ook een **personage** kiezen, dat is een persoon die een belangrijke rol speelt in een boek of film.

- Schrijf jouw drie interessante beroemdheden op.

1 _____

2 _____

3 _____

- Kies samen met je leerkracht in welke persoon jij je gaat verplaatsen.

Ik ga me verplaatsen in _____

Deze persoon vind ik het interessantst omdat _____

Stap

2

Wat weet je over de beroemde persoon?

- Verzamel informatie over jouw beroemde persoon. Schrijf op waar je informatie hebt gevonden.

- Geef een antwoord op de volgende vragen. Doe dat in trefwoorden. Je hoeft dus niet in hele zinnen te schrijven.

1 Hoe ziet jouw persoon eruit? _____

2 Wat valt het meest op aan het uiterlijk van deze persoon? _____

3 Hoe beweegt deze persoon zich? Hoe loopt hij bijvoorbeeld? _____

4 Hoe praat deze persoon? _____

5 Wat voor gezichtsuitdrukking heeft deze persoon? _____

6 Welke karaktereigenschappen heeft deze persoon? Stoer? Vriendelijk? Lief? Brutaal? Grappig?

7 Waaraan herken je deze persoon direct? _____

Stap

3

Maak een mindmap van de beroemde persoon

- Schrijf de naam van je beroemdheid in het midden van de mindmap.
- Schrijf in de vakken wat je allemaal weet over deze beroemdheid. Gebruik ook de antwoorden bij stap 2.
- Vraag eerst aan één klasgenoot en daarna aan je leerkracht of zij ook nog ideeën hebben.

	<i>schrijf hier de naam van je beroemdheid op</i> _____	

Stap

4 Bereid je pitch voor

Een **pitch** is een presentatie waarin je kort en duidelijk iets presenteert.

In deze pitch van maximaal één minuut verplaats jij je in jouw beroemde persoon.

Gebruik de volgende tips:

- Maak duidelijk welke beroemde persoon jij bent. Doe dat in de eerste persoon, dus in de ik-vorm.
- Gebruik voorwerpen of attributen om je pitch aantrekkelijk te maken. Denk bijvoorbeeld aan een camera (bij een vlogger/vlogster), een bal (bij een voetballer/voetbalster) of een microfoon (bij een zanger/zangeres).
- Kleed je als de beroemde persoon en laat zijn belangrijkste karaktereigenschappen zien.
- Vertel hoe je zo beroemd bent geworden.
- Vertel wat je overdag zoal doet en vertel iets over jouw familie en vrienden.

Stap

5 Geef je pitch in jouw groepje

- Geef je pitch in een groepje van vier leerlingen. Vraag je leerkracht om er bij te zijn.
- Na afloop stelt ieder groepje jou een vraag over wat ze nog van jou willen weten.
- Beantwoord iedere vraag zoals je personage dat zou kunnen doen.
- Kijk en luister naar de andere pitches. Stel aan iedere beroemdheid een vraag.

Stap

6 Kijk terug

- Vul zelf kolom A van de tabel in. Omcirkel een cijfer.
- Vraag je buurman/vrouw om kolom B in te vullen.
- Vul samen een score in bij kolom C.

1 = helemaal oneens 2 = oneens 3 = niet eens / niet oneens 4 = eens 5 = helemaal eens

	A wat vind ik zelf?	B wat vindt de ander?	C wat vinden we samen?
1 Het is duidelijk over welke beroemde persoon de pitch gaat.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
2 De pitch laat belangrijke karaktereigenschappen zien van de personage.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
3 In de pitch wordt het duidelijk hoe de beroemde persoon eruitziet.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
4 De pitch is leuk en aantrekkelijk om naar te kijken.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
5 De pitch laat in een logische volgorde zien wie de beroemde persoon is.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5

6 Woorden en zinnen zijn begrijpelijk en goed verstaanbaar.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
7 De pitch duurt ongeveer 1 minuut.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Totaal			

Stap**7****Laat zien aan je leerkracht**

Leg je leerkracht in één zin uit wat je geleerd hebt van deze opdracht.

Laat je werkblad zien aan je leerkracht.

Datum gezien: _____ Paraaf leerkracht _____

4 Speel een scène uit het boek na

Speel een scène uit het boek na

Je kiest een C-boek en gaat dit lezen. Daarna zetten jullie in een groep de vijf belangrijkste gebeurtenissen uit het boek op een rij. Jullie maken vervolgens een script van één scène. Aan het eind gaan jullie deze ene scène voor de klas spelen.

Wat ga ik oefenen?

- 1 Je laat de inhoud van een boek zien door vijf belangrijke gebeurtenissen uit het boek te kiezen.
- 2 Je maakt samen een script waarin jullie één scène precies beschrijven.
- 3 Je speelt samen met anderen één belangrijke scène uit het boek na.

Stap

1

Kies een boek

- Maak een groepje van 4 of 5 personen.
- Kies samen hetzelfde C-boek om te lezen.
- Schrijf de schrijver en de titel op: _____
- Overleg jullie keuze met de leerkracht.
- Lees het boek.

Tip Zoek online welke boeken er zijn voor 10 tot 12 jaar. Kijk bijvoorbeeld op www.bibliotheek.nl. Doe dat zo:
- Kies eerst 'Fictie'.
- Kies dan bij 'Onderwerp' op 'Fictie 10-12 jaar'. Of: 'Fictie 13-15 jaar'.
- Sorteert op 'Relevantie': de populairste boeken staan dan bovenaan. Ieder boek wordt kort beschreven.

Stap

2

Kies één gebeurtenis die op jou veel indruk heeft gemaakt

- Welk deel uit het boek is jou het meest bijgebleven? Beschrijf deze gebeurtenis uit het boek in enkele zinnen.

Stap

3**Kies samen de vijf belangrijkste gebeurtenissen**

- Vergelijk jullie beschrijvingen. Kies vijf scènes die volgens jullie het beste het boek navertellen. Doe dat zo:
 - Neem een groot A3-vel.
 - Teken, zoals hieronder, vijf even grote vakken op het vel.
 - In ieder vak gaan jullie een belangrijke gebeurtenis uit het boek beschrijven.

scène 1	scène 2	scène 3	scène 4	scène 5

- Geef iedere belangrijke gebeurtenis een titel.
- Schrijf op welke personen een rol spelen bij de gebeurtenis.
- Beschrijf de belangrijkste karaktereigenschappen van deze personen.
- Beschrijf de omgeving: waar is het? En: welke voorwerpen spelen allemaal een rol?
- Schrijf in enkele zinnen op wat er stap voor stap gebeurt.

Stap

4**Maak een script bij één scène**

Jullie hebben allemaal het boek gelezen. Het is veel werk om het hele boek na te spelen. Daarom ga je nu één gebeurtenis kiezen.

- Kies samen één scène die jullie gaan naspelen voor de klas.

Welke titel geven jullie deze scène? _____

- Schrijf samen het script bij deze scène. Gebruik de tips hieronder.

Tip: Zo schrijf je een script!

In een script beschrijf je waar de scène zich afspeelt en welke personages erin voorkomen. Ook beschrijf je de kleding en belangrijke voorwerpen. Tussen haakjes kun je duidelijk maken hoe iemand iets zegt, bijvoorbeeld 'bang' of 'twijfelend'.

Hieronder zie je een voorbeeld van een script.

Toneelstuk: DE MAGISCHE TENNISBAL

Plaats: op school, op zolder en op de tennisbaan

Personages:

Kim: zusje van Tim (spijkerbroek en blouse)

Tim: grote broer van Kim (joggingbroek en trui)

Marije: vriendin van Kim (tenniskleding)

Scène 1: op school

Marije (bang): Waaaah!!

Kim: Marije, wat is er?

Marije: Mijn tennistas beweegt, kijk!
 Kim: Dat kan niet joh, dat zie je verkeerd.
 Marije: Ga dan zelf kijken!
 Kim (lachend): Ha! Er beweegt helemaal niks. Je hebt het je vast verbeeld.
 Marije (twijfelend): Denk je? Dan heb ik het inderdaad misschien verkeerd gezien.. Ik ga nu naar huis en dan zie ik je straks op de tennisbaan oké?
 Kim: Oké, tot straks!

Scène 2: op de tennisbaan

....

Stap

5

Verdeel de taken en oefen de scène

- Beschrijf de rolverdeling. Vul samen de tabel in.

Personage in het boek	Wordt gespeeld door

- Wie is de regisseur? _____
- Wie is de souffleur? De souffleur fluistert de tekst als een acteur die even niet meer weet.

- Wie is de toneelmeester? De toneelmeester is verantwoordelijk voor het decor en de spullen.

- Speel de scène.
 Schrijf op wat goed ging. _____
- Schrijf op wat jullie de volgende keer anders willen doen.

Stap

6

Speel jullie scène voor de groep

- Vertel in één minuut wat er is gebeurd vóór de scène die jullie gaan naspelen.
 Speel de scène.
 Kijk naar de scène van de andere groepen.

Stap**7****Kijk terug**

- Vul kolom A van de tabel in.
- Laat kolom B invullen door je buurman/vrouw.
- Bespreek samen wat jullie bij kolom C gaan invullen.

1 = helemaal oneens 2 = oneens 3 = niet eens / niet oneens 4 = eens 5 = helemaal eens

	A wat vind ik zelf?	B wat vindt de ander?	C wat vinden we samen?
1 Ik heb het boek gelezen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
2 Ik heb één gebeurtenis uit het boek beschreven die veel indruk maakte.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
3 We hebben samen goed overlegd welke vijf gebeurtenissen het belangrijkste zijn.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
4 We hebben samen een script geschreven bij één scène uit het boek.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
5 Ik heb een rol uitgevoerd, als acteur, regisseur, toneelmeester of souffleur.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
6 De scène heeft een goede indruk gegeven van het hele boek.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
7 Ik heb leuke boeken ontdekt door de scène van de andere groepen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Totaal			

Stap**8****Laat zien aan je leerkracht**

Leg je leerkracht in één zin uit wat je geleerd hebt van deze opdracht.

Laat jullie script en je werkblad zien aan je leerkracht.

Datum gezien: _____ Paraaf leerkracht _____

- Welke soorten leeswerk zijn nieuw voor jou? Beschrijf wat er nieuw aan is.

Tip Wil je weten welke soorten fictie er allemaal zijn? Kijk welke informatie in de klas aanwezig, bijvoorbeeld in het boek voor het vak Nederlands.

Meer lezen en weten? Ga naar 12-15.jeugbibliotheek.nl

Stap

4 Presenteer je Top 4

- Leg uit welke vier leeswerken volgens jou in de kast moeten komen. Vertel ook waarom. Begin bij plaats 4 en eindig met je leukste leeswerk.
- Luister naar de uitleg van anderen. Waarom vinden zij een bepaald leeswerk leuk?

Stap

5 Maak samen een Top 4

- Maak samen een Top 4 van de leeswerken die jullie als groep in de boekenkast willen hebben.
- Bespreek de volgorde van jullie Top 4.
- Wat zijn jullie belangrijkste argumenten voor jullie keuze? Gebruik beoordelingswoorden zoals 'spannend', 'grappig' of 'herkenbaar'.

Stap

6 Welke leeswerken vallen af?

- Welke twee leeswerken hebben de Top 4 niet gehaald?

- Hoe komt dat volgens jullie? _____

Stap**7 Presenteer jullie Top 4**

- Presenteer jullie Top 4 en zet ieder leeswerk één voor één in de kast.
- Zet jullie belangrijkste argumenten op een rij. Maak er een pitch van door bijvoorbeeld de volgende zin af te maken. Doe dat zo:

Dit moet je echt lezen omdat _____

Stap**8 Welk ander boek of leeswerk spreekt je het meeste aan?**

- Je hebt geluisterd naar de presentaties van de anderen.
- Wat zou je het liefst nog willen lezen? _____
- Wat spreekt je het meeste aan? _____

Stap**9 Help! Red mijn boek!**

- Er zijn nu allerlei leeswerken niet in de kast gekomen. Bekijk deze stapel.
- Welk leeswerk moet toch nog in de kast? _____
- Zet het leeswerk in de boekenkast.

Stap

10 Kijk terug

Vul het formulier in. Doe dat zo:

- Vul kolom A van de tabel in.
- Laat kolom B invullen door je buurman/vrouw.
- Bespreek samen wat jullie bij kolom C gaan invullen.

1 = helemaal oneens 2 = oneens 3 = niet eens / niet oneens 4 = eens 5 = helemaal eens

	A wat vind ik zelf?	B wat vindt de ander?	C wat vinden we samen?
1 Ik heb alle leeswerken in volgorde gelegd.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
2 Ik heb opgeschreven wat ik al weet van de leeswerken.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
3 Ik heb mijn persoonlijke Top 4 gepresenteerd.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
4 Ik heb beoordelingswoorden gebruikt om mijn keuze uit te leggen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
5 We hebben samen een Top 4 samengesteld.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
6 We hebben onze Top 4 gepresenteerd en de leeswerken in de kast gezet.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
7 Ik heb goede leestips van anderen gekregen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Totaal			

Stap

11 Laat zien aan je docent

Leg je docent in één zin uit wat je geleerd hebt van deze opdracht.

Laat je werkblad zien aan je docent.

Datum gezien: _____ Paraaf docent _____

6 Wat is het verhaal in reality-tv?

Wat is het verhaal in reality-tv?

In boeken, films en series leef je mee met hoofdpersonen die van alles meemaken. Maar je kunt ook in real life met hoofdpersonen meeleven. Denk aan:

- de vlogs van Enzo Knol, Monica Geuze of Meisje Djamila
- reality-programma's zoals Utopia, Keeping up with the Kardashians of Catfish
- scripted reality zoals Brugklas, Beschuldigd of Dokters

In deze opdracht kies je een vlog of reality-serie. Je gaat beschrijven wat er gebeurt en wat echt is of in scène is gezet.

Wat ga ik oefenen?

- 1 Je kiest een programma of vlog waarin je iemands belevenissen volgt.
- 2 Je beschrijft in tweetallen het denken, voelen en handelen van een hoofdpersoon.
- 3 Je geeft je mening over wat echt is of wat in scène is gezet.

Stap

1

Kies een programma

- Met wie ga jij samenwerken? _____
- Schrijf de titel van het reality-programma of de naam van de vlogger op.

- Welk personage in het verhaal gaan jullie bekijken? _____
- Bekijk een aflevering.

Tip Kijk bijvoorbeeld op scooperz.nl welke vloggers en influencers het meest populair zijn.

Stap

2

Beschrijf de hoofdpersoon

- Beschrijf wat jullie personage denkt, voelt en doet.

gedachten	gevoelens	handelingen

- Bespreek samen wat de hoofdpersoon sympathiek of juist onsympathiek maakt.

- Welke ontwikkeling of verandering maakt jullie hoofdpersoon door?

Stap

3**Kies een dramatische scène**

- Kies een dramatische scène in de aflevering. Dat kan iets onverwachts, emotioneels of grappigs zijn. Of gewoon een scène die jullie zelf het meest interessant vinden.
- Maak een opname van deze scène. Of beschrijf waar de scène online te vinden is.
- Beschrijf de ontwikkelingen in deze scène. Wat gebeurt er achtereenvolgens?

Hoe begint het? _____

Wat is het hoogtepunt / de ontknoping? _____

Hoe loopt het af? _____

Stap

4**Maak drie screenshots**

- Kies uit de scène drie shots die volgens jullie het beste het verhaal navertellen.
- Zorg dat je de drie shots kunt laten zien: op je telefoon, op papier of via de beamer.
- Beschrijf in tweetallen wat er precies te zien valt op iedere foto.

Stap

5**Laat jullie drie foto's zien**

- Geef een inleiding: wie is de hoofdpersoon en wat gebeurt er in de aflevering?
- Vertel aan de hand van de drie foto's wat er precies gebeurde.
- Maak samen de volgende zin af:

Volgens ons is deze scène *wel* / *niet* in scène gezet, want

Stap

6**Discussie: hoe realistisch zijn reality-programma's?**

- Bespreek samen de volgende vraag: Hoe realistisch zijn reality-programma's?
- Schrijf de belangrijkste argumenten op.

reality-programma's zijn realistisch	reality-programma's zijn niet realistisch

- Volgens mij zijn reality-programma's...
 - 0 A realistisch en laten ze zien hoe het echte leven eruitziet
 - 0 B niet realistisch en zijn ze in scène gezet
 - 0 C soms realistisch, soms niet realistisch

Stap**7****Kijk terug**

- Vul kolom A van de tabel in.
- Laat kolom B invullen door je buurman/vrouw.
- Bespreek samen wat jullie bij kolom C gaan invullen.

1 = helemaal oneens 2 = oneens 3 = niet eens / niet oneens 4 = eens 5 = helemaal eens

	A wat vind ik zelf?	B wat vindt de ander?	C wat vinden we samen?
1 Ik heb het reality-programma bekeken.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
2 Ik heb een dramatische scène gekozen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
3 Ik heb drie screenshots gekozen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
4 Ik heb het begin, de ontknoping en het einde van een dramatische scène beschreven.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
5 We hebben samen de drie foto's gepresenteerd aan de klas.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
6 Ik heb uitgelegd waarom ik de scène wel of niet realistisch vond.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
7 Ik heb een standpunt ingenomen	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Totaal			

Stap**8****Laat zien aan je docent**

Leg je docent in één zin uit wat je geleerd hebt over reality-tv.

Laat je werkblad zien aan je docent.

Datum gezien: _____ Paraaf docent _____

7 Welke keuze maakt de hoofdpersoon?

Via infographic naar een artikel

Welke keuze maakt de hoofdpersoon en wat vind je zelf van die keuze? In een infographic laat je eerst de keuze van de hoofdpersoon zien, en de gevolgen die dat heeft. In een artikel ga je vervolgens dieper in op de keuze die de hoofdpersoon maakt. Je geeft je mening over de keuze van de hoofdpersoon. Waarmee ben je het eens, waarmee ben je het oneens? Wat zou je zelf hebben gedaan?

Wat ga ik oefenen?

- 1 Je kiest een boek waarin de hoofdpersoon een lastige keuze moet maken.
- 2 Je beschrijft in een infographic de keuze van de hoofdpersoon, en de gevolgen van deze keuze.
- 3 Je legt in een artikel uit welke gevolgen de keuze van de hoofdpersoon heeft, en wat jij had gedaan.

Stap

1

Kies een boek

- Maak een groepje van 3 of 4 en kies samen hetzelfde boek om te lezen.

Met wie ga jij samenwerken? _____

- Leg jullie boekkeuze voor aan de docent. Welk boek gaan jullie lezen?

- Welk personage in het verhaal gaan jullie beschrijven? _____

- Met welk probleem heeft de hoofdpersoon te maken? _____

TIP Zoek online welke boeken er zijn voor de leeftijd van 12 tot 15 jaar. Kijk bijvoorbeeld op www.bibliotheek.nl. Kijk welke boeken op school aanwezig zijn.

Stap

2

Maak korte notities

Noteer tijdens het lezen wat de hoofdpersoon meemaakt. Let vooral op:

- het probleem van de hoofdpersoon
- de keuzes die hij maakt
- welke redenen de hoofdpersoon heeft voor wat hij doet
- hoe jij denkt dat het verhaal gaat aflopen

Stap**3 Vergelijk jullie notities**

Beantwoord samen de volgende vragen.

- Wat is voor de hoofdpersoon het grootste probleem in dit verhaal?
- Wat is de belangrijkste keuze die de hoofdpersoon maakt?
- Hoe dacht je dat het verhaal zou aflopen?

Stap**4 Laat het verhaal zien in een infographic**

Gebruik jullie gezamenlijke aantekeningen om een infographic te maken. Doe dat zo:

- Kies een programma, bijvoorbeeld **easel.ly** of **canva.com**.
- Laat de keuzemomenten van de hoofdpersoon zien.
- Laat de relaties van de hoofdpersoon met anderen zien.
- Beschrijf de problemen waarmee jouw hoofdpersoon te maken krijgt.

TIP Hoe kunnen infographics eruitzien? Google op 'infographics' en kijk bij 'Afbeeldingen'.

Stap**5 Maak een bouwplan**

- Je schrijft voor leeftijdgenoten een artikel in een tijdschrift. Beschrijf in één zin waarom zij beslist jouw artikel zouden moeten lezen.
-
- Beschrijf in steekwoorden op een A4 de inhoud van de inleiding, kern en slot.
 - Kies een probleem van de hoofdpersoon waarover je zelf een mening hebt, of waarover je advies wilt geven. Beschrijf het probleem kort.
-

TIP Een bouwplan beschrijft in het kort wat er in de inleiding, kern en slot komt te staan.
1 inleiding: beschrijf waarom je dit artikel schrijft, leg het probleem uit en vertel wat je ervan vindt
2 kern: leg met argumenten en voorbeelden uit waarom je er zo naar kijkt
3 slot: geef nog een keer je mening of conclusie, herhaal kort het belangrijkste en geef een waarschuwing of advies aan de lezer.

Stap**6 Schrijf versie 1 van je artikel**

- Niemand schrijft een tekst in één keer goed. Laat daarom steeds een stuk van je artikel lezen door een van je groepsleden.
- Vul de volgende checklist in. Vraag een medeleerling ook om een reactie.

		volgens jezelf	volgens medeleerling
	Inleiding		
1	Heb je uitgelegd waarom je dit artikel schrijft?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet
2	Staat je mening er duidelijk in?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet
	Kern		
3	Beschrijf je de keuzes van de hoofdpersoon?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet
4	Heb je overtuigende argumenten gegeven?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet
	Slot		
5	Heb je een conclusie geschreven?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet
6	Geef je een advies aan de hoofdpersoon?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet
	Taalgebruik		
7	Zijn hoofdletters en leestekens goed gebruikt?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet
8	Lezen alle zinnen prettig?	0 ja 0 nee 0 nog niet	0 ja 0 nee 0 nog niet

- Vraag je medeleerling om tops en tips.

tops _____

tips _____

Stap**7 Schrijf versie 2 van je artikel**

- Verbeter de eerste versie van je artikel.
- Gebruik de checklist en de tops en tips van je medeleerlingen.

Stap**8 Bespreek de artikelen**

Lees de artikelen van elkaar.

Kies samen een artikel om aan de klas te presenteren. Gebruik bijvoorbeeld de volgende vragen om een keuze te maken:

- Welk artikel is het meest overtuigend?
- Welk artikel is origineel of creatief?
- Welk artikel heeft een advies waarover jullie graag willen doorpraten met anderen?

Stap**9 Presenteer het artikel van jullie groep**

Kies een van de volgende manieren om jullie artikel te presenteren:

- Lees jullie artikel voor. Leg uit waarom jullie samen dit artikel hebben gekozen.
- Laat de infographic zien. Vertel de belangrijkste info van het artikel na.
- Beschrijf de situatie van de hoofdpersoon. Vraag jullie klas om reacties: wat zouden zij doen in deze situatie? Lees vervolgens het advies uit het artikel voor.

Stap

10 **Laat zien aan je docent**

Leg je docent in één zin uit wat je geleerd hebt van deze opdracht.

Laat je werkblad en het artikel zien aan je docent.

Datum gezien: _____ Paraaf docent _____

8 Kruip in de huid van...

Kruip in de huid van een personage...

Je kiest een oorlogsboek. Dit boek ga je lezen om zoveel mogelijk over de hoofdpersoon te weten te komen. Hoe heeft de hoofdpersoon de oorlog beleefd? Wat zag, hoorde, rook en voelde hij of zij? Welke gebeurtenissen en gevoelens maakte de hoofdpersoon mee?

Op een A3-vel breng je de ervaringen van de hoofdpersoon zo precies mogelijk in beeld. Je kruipt als het ware in de huid van de hoofdpersoon. Alsof je er zelf bij geweest bent.

Wat ga ik oefenen?

- 1 Je kiest een personage uit een oorlogsboek.
- 2 Je maakt tijdens het lezen korte notities van wat jouw personage meemaakt.
- 3 Je presenteert in tekst en beeld op een A3 hoe jouw personage de oorlog heeft beleefd.

Stap

1 Welke beelden heb jij van een oorlog?

- Waar denk jij als eerste aan bij een oorlog? Beschrijf dit in steekwoorden.

Bij oorlog denk ik aan
--

- Verplaats je in iemand die deze oorlog heeft meegemaakt. Beschrijf een dag uit het leven van deze persoon. Wat zou deze persoon volgens jou denken, voelen of doen?

- Ieder mens weet iets van oorlog. Waar heb jij jouw kennis over oorlog vandaan?

Stap**2****Open het boek, lees en kruip in de huid van een personage**

- Lees jouw boek over de oorlog.
- Welk personage ga je beschrijven? _____

- Lees je iets interessants over wat het personage ervaart? En wat is die ervaring dan? Angst, boosheid, verdriet of misschien ook blijdschap? Schrijf het direct op.

TIP

- Gebruik **post-its** en plak ze op de pagina waar je een interessante beschrijving vond.
- Of gebruik een gewoon blaadje. Schrijf dan ook het paginanummer op. Dat scheelt later een hoop zoekwerk.

Stap**3****Gebruik alle zintuigen**

Een schrijver beschrijft wat een personage ervaart. Welke zintuiglijke ervaringen zijn volgens jou typisch voor dit oorlogsverhaal? Vul in.

- Welke geluiden hoort het personage vooral? _____

- Welke beelden ziet het personage vooral voor zich? _____

- Wat ruikt het personage vooral? _____

- Wat voelt het personage? _____

- Kies foto's, tekeningen, geluiden. Bekijk foto's in een fotoboek van een familielid. Zoek op internet, in boeken en tijdschriften.

Stap**4****Hoe zou jij je hebben gevoeld? Wat had jij gedaan?**

Stel je voor dat jij in de schoenen van het personage had gestaan.

- Formuleer in enkele zinnen wat het belangrijkste 'probleem' is in het boek.

- Hoe zou jij je gevoeld hebben? Hetzelfde of anders dan het personage?

- Wat zou jij hebben gedaan? _____

- Waarom zou jij dit zo hebben gedaan? _____

Stap

5

Heeft het verhaal jouw beeld van die oorlog veranderd?

- Lees terug wat je bij stap 1 hebt opgeschreven.
- Is je kijk op de oorlog veranderd doordat je je hebt verplaatst in een personage? Wat is er veranderd? Gebruik hiervoor ongeveer 50 woorden.

Stap

6

Maak van je personage een portret in woord en beeld

- Maak een collage op A3-formaat van de oorlog van jouw hoofdpersoon.
- Laat 'het probleem' zien met beelden en beschrijvingen van geuren en geluiden. Denk aan foto's, tekeningen, een landkaart van de omgeving of een eigen tekening.
- Gebruik minstens vijf citaten uit het boek die vertellen hoe het personage zich voelt.
- Leg in het kort op het A3-vel uit waarom je deze keuzes hebt gemaakt voor je collage.

Stap

7

Besprek samen elkaars boeken en kies

- Maak een groepje van vier leerlingen waarbij ieder een ander boek heeft gelezen.
- Laat elkaar de collages zien. Vertel het boek en beantwoord eventuele vragen.
- Welk oorlogsboek van de anderen zou jij ook graag nog willen lezen?

- Waarom juist dit boek? _____

Stap

8**Kijk terug**

- Vul kolom A van de tabel in.
- Laat kolom B invullen door je buurman/vrouw.
- Bespreek samen wat jullie bij kolom C gaan invullen.

1 = helemaal oneens 2 = oneens 3 = niet eens / niet oneens 4 = eens 5 = helemaal eens

	A wat vind ik zelf?	B wat vindt de ander?	C wat vinden we samen?
1 Ik heb een oorlogsboek gelezen en een personage uit dit boek gekozen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
2 Ik heb tijdens het lezen notities gemaakt van de ervaringen van het personage.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
3 Ik heb de zintuigelijke ervaringen van het personage in woorden beschreven of met beelden laten zien.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
4 Ik heb me afgevraagd wat ik zelf zou doen als ik in de schoenen van het personage stond.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
5 Ik heb in een collage mijn personage laten zien zodat anderen een goed beeld krijgen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
6 Jullie hebben je eigen oorlogsboek aan elkaar gepresenteerd met behulp van de collage.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
7 Ik heb een oorlogsboek gekozen dat ik graag wil gaan lezen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Totaal			

Stap

9**Laat zien aan je docent**

Leg je docent in één zin uit wat je geleerd hebt van het personage in jouw oorlogsboek.

Laat dit werkblad en je collage zien aan je docent.

Datum gezien: _____ Paraaf docent _____